

Összefoglaló a 2011. évi hatósági statisztikai adatgyűjtés adatairól

A hatósági statisztikai adatgyűjtést 6 évnyi szünet után, 1996. január 1-jével az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program indította újra. Az adatgyűjtés az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program adatgyűjtéseiről és adatátvételeiről szóló 288/2009. (XII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) alapján az önkormányzatok teljes ügyiratforgalmára, valamint elsőfokú eljárásban intézett – államigazgatási és önkormányzati – hatósági ügyeire (hatósági eljárásban született döntései számára, típusára, ezen döntések elleni jogorvoslatok eredményére, a másodfokú döntések elleni bírósági felülvizsgálatok eredményére) terjed ki.

A Korm. rendelet 3. melléklete értelmében az adatszolgáltatási kötelezettség a helyi önkormányzatokat terheli, az adatgyűjtés megszervezése és összesítése pedig 2010-től a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) feladata. Az adatgyűjtésben a fővárosi és megyei kormányhivatalok (a továbbiakban: kormányhivatalok) is közreműködnek: egyrészt segítik a minisztérium munkáját az adatok megyénkénti összesítésével, másrészt saját adatközlést is teljesítenek, amely az első- és másodfokú hatósági tevékenységeikre vonatkozik. Az utóbbi adatszolgáltatásra azért van szükség, mert ezáltal részletesebben elemezhető az önkormányzati statisztika. Felhívjuk szíves figyelmét ugyanakkor, hogy éppen ezért ez a kiegészítő adatszolgáltatás nem terjed ki valamennyi a kormányhivataloknál lefolytatásra kerülő hatósági eljárásra. A kormányhivatalok adatszolgáltatását a minisztérium, mint a kormányhivatalokat irányító minisztérium koordinálja.

I. A helyi önkormányzatoknál lefolytatott hatósági eljárások adatai

A helyi önkormányzatoknál lefolytatott hatósági eljárásokat két csoportra oszthatjuk. Az önkormányzati hatósági ügyeket a helyi képviselő-testület törvény vagy önkormányzati rendelet, a polgármester törvény alapján intézi. A képviselő-testület a hatósági jogkört – önkormányzati rendeletben – átruházhatja bizottságára, társulására, a részönkormányzat testületére vagy a polgármesterre. Hatáskör átruházása esetében az elsőfokú döntés ellen a képviselő-testülethez lehet fellebbezni, amennyiben azonban az elsőfokú döntést a képviselő-testület hozta, jogszabálysértés esetén a bírósághoz kell keresetet benyújtani.

Az államigazgatási hatósági ügyeket országosan egységes módon intézik, jelentős részükben elsőfokon a helyi önkormányzatok jegyzői, másodfokon pedig a Kormány általános hatáskörű területi szervei, azaz a kormányhivatalok járnak el. Törvény vagy kormányrendelet alapján kivételesen a képviselő-testület hivatalának ügyintézője is elláthat államigazgatási feladatokat és hatásköröket, illetve törvény vagy törvényi felhatalmazáson alapuló kormányrendelet államigazgatási feladatot és hatáskört állapíthat meg a polgármesternek.

I/1. Államigazgatási hatósági ügyek

2011-ben az önkormányzatoknál 10.731.636 államigazgatási hatósági döntés született. Ez az előző évhez képest jóval kevesebb döntést jelent, ugyanis 2010-ben ez a szám még 11.207.624 volt, de a 2009-es évhez képest még mindig kiemelkedően magas a meghozott döntések száma.

Az ügyek ágazati eloszlását tekintve a korábbi évekhez hasonló eredmény született. 2011-ben is a pénzügyek (3.747.796), valamint az önkormányzati, igazságügyi és rendészeti igazgatásba tartozó ügyek (3.609.079) tették ki az eljárások legnagyobb részét. Míg az előbbi ágazat gerincét az adóigazgatási ügyek adják 3.722.417 döntéssel, az önkormányzati, igazságügyi és rendészeti igazgatási eljárások döntő többségét (77,37 %-át) az okmányirodák feladatkörébe utalt eljárások teszik ki. Szociális igazgatás, valamint gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatás terén szintén jelentős számú 1.811.294, illetve 1.092.927 döntés született.

A döntéshozók megoszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az esetek 91,10 %-ában a (fő)jegyzők, 8,39 %-ában az ügyintézők, 0,49 %-ában pedig a (fő)polgármesterek jártak el.

2011-ben a döntések 85, 66 %-a volt érdemi és összesen 1.538.252 végzés született.

Az államigazgatási hatósági ügyekben hozott, megtámadott döntések száma 2011-ben 12.558 volt, a hivatalból lefolytatott döntés-felülvizsgálati eljárások száma pedig 2.421.

A határidő túllépések tekintetében jelentős változás következett be az előző évekhez képest. Jóllehet 2009-hez képest már a 2010. évben is jelentős javulás mutatkozott ezen a téren, 2011-ben még kevesebb volt a határidőn túl intézett ügyek száma. 2011-ben az ügyek 99,61 %-át határidőben intézték és csak 41.570 esetben került sor határidő túllépésre.

I/2. Önkormányzati hatósági ügyek

Míg 2002 és 2005 között az önkormányzati hatósági ügyek száma évről-évre lassú, de folyamatos emelkedést mutatott (2.512.831-ről 2.717.626-ra), 2006-tól az ügyszámok csökkenni kezdtek. A csökkenő tendencia egészen 2009-ig tartott, amikor ismét emelkedést mutatott a döntések száma. 2009-ben a döntések száma 1.419.771-ről 1.564.135-re nőtt, 2010-ben pedig az önkormányzati hatósági ügyekben hozott határozatok és végzések száma összesen 1.705.364 volt. 2011-ben ez a szám 1.635.906 volt, tehát az államigazgatási hatósági ügyekhez hasonlóan csökkent a döntések száma.

Fentiekkel ellentétben abban, hogy az ügyek döntő többségét a szociális igazgatás ágazata teszi ki nem történt változás. 2011-ben is 1.353.489 döntés, azaz az ügyek 82,73 %-a ehhez az ágazathoz tartozott. A második legnagyobb ügyszám a gyermek és gyámügyi igazgatás kategóriájában keletkezett, ez 146.498 ügyet jelentett.

A döntéshozókra vonatkozó adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a döntések 74,07 %-át a (fő)polgármesterek hozták. A bizottságok összesen 108.296, a képviselő-testületek 108.296 ügyben jártak el. Részönkormányzat testülete 5.746 esetben hozott döntést.

Az ügyek 99, 49%-át intézték határidőben 2011-ben. A megtámadott döntések száma 3.543, a hivatalból lefolytatott döntés-felülvizsgálati eljárások száma pedig 165 volt.

II. A fővárosi/megyei kormányhivataloknál vizsgált ügytípusok adatai

A 2011. év jelentős változásokat hozott a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervei működésében. 2010. december 31-vel a közigazgatási hivatalok megszűntek, bázisaikon szerveződtek a fővárosi és megyei kormányhivatalok, amelyek a törzshivatalból és a szakigazgatási szervekből állnak. Tekintettel arra, hogy a kormányhivatalok itt közölt adatszolgáltatása nem része az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programnak - csak kiegészíti az önkormányzati statisztikát -, az adatgyűjtés nem terjedt ki valamennyi szakigazgatási szervre, csak azokra amelyek az átalakulást megelőzően is a hivatal részét képezték (szociális és gyámhivatal, állami főépítész, illetve építésfelügyelet). A statisztika adatait tehát a fentiek figyelembevételével közöljük.

II/1. Elsőfokú eljárások

A fővárosi, megyei kormányhivatalok a vizsgált ügytípusokban 2011-ben 70.690 elsőfokú döntést hoztak. Ez a szám valamelyest kevesebb a 2010-es adatokhoz képest, amikor 73.870 elsőfokú döntés született.

A döntések ágazati megoszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az előző évekhez hasonlóan a legtöbb végzés és határozat az általános igazgatással (25.314), a szociális igazgatással (20.826), valamint a környezetvédelmi, építésügyi és kommunális igazgatással (14.203) összefüggő ágazatokban keletkezett. Az összes döntés számának 85,41%-át teszi ki ez a három ügytípus.

A hivatalok elsőfokú döntéseivel szemben 2011-ben 591 esetben éltek jogorvoslattal az ügyfelek. Tekintettel arra, hogy ez a szám 2010-ben még 480 volt, ezen a téren a kérelmek számának növekedés tapasztalható. A kérelemre indult jogorvoslati eljárások során a másodfokon eljáró szerv, illetve a bíróság 354 alkalommal hagyta helyben a hivatal döntését, ami az eljárások 59,89%-át jelenti. Ez lényegében a tavalyi évhez (58,96 %) hasonló arányt mutat. 2011-ben 53 esetben került sor az elsőfokú döntések hivatalbóli módosítására vagy visszavonására.

2011-ben szinte valamennyi vizsgált ügyet határidőben intézték a hivatalok, határidő-túllépésre csak 16 esetben került sor, az ügyintézési határidő megtartása ugyanakkor a korábbi években is jellemző volt.

Az adatszolgáltatást elemezve az egyes hivatalok leterheltségéről is információkat nyerhetünk. A döntések számát tekintve a Pest Megyei Kormányhivatal, illetve Budapest Főváros Kormányhivatala emelkedik ki a többi közül.

II/2. Másodfokú eljárások

2011-ben a vizsgált ügytípusok esetében a hivataloknál 23.101 másodfokú döntés született, ebből 5.998 döntés a szociális ágazatot, 4.387 a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatást, 4.244 pedig a környezetvédelmi, építésügyi és kommunális igazgatást érintette. A 2010-es évben szintén ez a három ágazat dominált.

A másodfokú döntések közül 11.862 kérelemre indult, elsőfokú határozat elleni jogorvoslati eljárásban született. Ezen eljárások 62,72%-a az elsőfokú határozatok helybenhagyásával végződött.

Ugyanez az arány a végzések esetében 40,78 %, ami azt jelenti, hogy a végzések kisebb hányada volt megalapozott, 1.745 ügyben a végzések megváltoztatására vagy megsemmisítésére volt szükség.

A másodfokú döntések elleni jogorvoslatok száma 2010-ben 1.179, 2011-ben pedig 1.611 volt. 2011-ben a felügyeleti szerv, illetve a bíróság a hivatalok döntését 271 esetben megváltoztatta vagy hatályon kívül helyezte, a kijavított, kicserélt vagy kiegészített döntések száma 66, a módosított vagy visszavont döntések száma 104 volt.

Területi Közigazgatásért és Választásokért Felelős Államtitkárság